

spoluúčasť, zodpovednosť a autorita

BOŽIE SLOVO:

(Ex 18, 13-26)

Čítanie z knihy Exodus: *Na druhý deň sa Mojžiš posadil a súdil ľud, ktorý k nemu prichodil od rána až do večera.* ¹⁴ *Keď Mojžišov test videl, čo všetko robí pre ľud, povedal: "Čo to ty všetko robíš pre ľud?! Prečo zasadáš (na súd) sám a všetok ľud ťa od rána do večera obklopuje?"* ¹⁵ *Mojžiš odvetil svojmu testovi: "Preto, že ľud prichádza ku mne, aby si vyžiadal Boží rozsudok."* ¹⁶ *Keď sa medzi nimi vyskytne spor, prichádzajú ku mne, aby som rozhodol medzi stránkami a oznamoval im Božie predpisy a zákony."* ¹⁷ *Mojžišov test mu povedal: "To nie je dobre, ako to robíš!"* ¹⁸ *Takto celkom vyslíš seba aj tento ľud, ktorý je pri tebe. Veď táto vec je ťažká pre teba, sám (jediný) ju nebudeš môcť konať.* ¹⁹ *Počúvni teraz môj hlas, dám ti radu a Pán bude s tebou: Ty buď zástupcom ľudu pred Bohom a ty prednášaj jeho záležitosti Bohu!* ²⁰ *Poučuj ich o ustanoveniach a zákonoch a uč ich ceste, po ktorej majú kráčať, a činom, ktoré majú konať.* ²¹ *Vyhliadni si však spomedzi všetkého ľudu schopných, bohobojných mužov, mužov dôveryhodných a nezištných, a ustanov ich za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov.* ²² *Oni nech súdia ľud v každý čas a to tak, že vážnejšie prípady prednesú tebe a všetky menšie veci rozsúdia sami. Uľahči si a oni nech ponosú zodpovednosť s tebou.* ²³ *Ak to urobíš takto a ak ti to Boh dovolí, tak obstojíš; a všetok tento ľud bude sa vracat' domov spokojný."* ²⁴ *Mojžiš počúvol slová svojho testu a urobil všetko, čo mu poradil.* ²⁵ *Mojžiš teda vyvolil z celého Izraela schopných mužov a ustanovil ich za predákov nad ľuďom, za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov.* ²⁶ *A oni súdili ľud v každom čase, len ťažšie prípady prednášali Mojžišovi, o všetkých menších rozhodovali však sami.* Počuli sme Božie slovo.

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, katechézy / úvahy 321/916; 322/917; 323/918)

Posledné dva pracovné listy *Instrumenta laboris* sa týkajú výslovne vecí na úrovni biskupstiev a svetovej Cirkvi a s nimi spojených štruktúr a právomocí. Preto dnes ukončíme našu cestu *Instrumentom laboris* Synody posledným zhrnutím, poslednou víziou, ktorú nám predkladá.

Úvodné čítanie z čias Mojžiša spreď bratu 4 000 rokov z prostredia Izraela, ktorý bol prvou podobou Jeho Cirkvi, ukazuje, že *synodalita* nie je nič nové. Vlastne je to niečo prastaré. A spolu s ňou je tu aj potreba organizovanosti, *štruktúry*, ktorá by túto *synodalitu* v praxi umožnila.

Na začiatku vidíme situáciu dosť podobnú situáciám v našich farnostiach. Mojžiš je sám vodca tohto ľudu a o všetkom rozhoduje on sám (v Písme slovo „súdiť“ znamená „vládnuť“, nielen rozhodovať spory). Je to únavné pre neho, ale aj pre ľud, ktorý spravuje. Hlavne ale ľud sám nerastie, nestáva sa ľuďom, pretože sa vo všetkom spolieha na Mojžiša a len trpne prijíma alebo odmieta jeho rozhodnutia, poslúcha, alebo sa búri a repce, ale sám nenese žiadnu časť tohto bremena. Vo farnostiach je to dnes mnohokrát podobné. Farár je ten, ktorý má na starosti všetko, zaisťuje všetko, rozhoduje o všetkom, kontroluje a dozerá na všetko, od kvetiniiek pri oltári cez slávenie sviatostí, katechézu, učenie v škole až po kanceláriu, archív, podávanie projektov, reštaurovanie a opravy kostolov, účtovníctvo a dane, správu majetku a nájomné zmluvy, prácu s mládežou, starosť o chorých, organizovanie púti a akcií, zvolávanie brigád,... niekde je toho o niečo menej, niekde o niečo viac, ale v zásade je to veľmi podobné. Problémom nie je len to, že kňaz časom môže „vyhorieť“ (a to sa môže prejavovať od zrútenia sa cez frajerku, vykašľanie sa na pastoračiu a uspokojenie sa s minimálnou „údržbou“ až po alkohol a pod.). Problémom je aj to, že farnosť nerastie a nestáva sa spoločenstvom. Miesto toho je... ako to nazvať... povedzme, že skupinou „klientov“ a „konzumentov“, dokonca „zákazníkov“, ktorí navštevujú podujatia, ktoré farár organizuje a objednávajú si u neho rôzne obradné úkony.

Jetro, múdry muž, poradil Mojžišovi dve dôležité veci: Po prvé, aby sa tieto veci riešili *synodálne*, na „nižších úrovniach“, čiže v menšom spoločenstve, nie každá maličkosť na úrovni celého národa. A druhé, že na no, aby to fungovalo, je potrebná štruktúra – a jej jadrom sú malé spoločenstvá, na čele ktorých stoja „desiatnici“ (hebr. *šare ašarot*, líder, vládca, náčelník desiatich). Päť takýchto celkov tvorí spoločenstvo „päťdesiatich“, dve také „stotinu“ a nakoniec desať stotín tvorilo „tisícku“ na čele s „kniežaťom tisícich“. Veľmi sa to podobá tomu, čo dnes vidíme (alebo by sme mali vidieť) v Cirkvi. Aj tu je základom nie sama farnosť, ale oné „desiatky“, malé spoločenstvá v nej, z ktorých je ona sama ako „spoločenstvo spoločenstiev“ zložená. Prečo?

Kristus nás zhromažďuje v Cirkvi, aby sme sa v nej naučili byť jednou rodinou, skutočnou rodinou, jedným Telom. Aby sme medzi sebou takúto jednotu lásky a jediného Tela vytvorili a naučili sa ju žiť potrebujeme na to čas. Fúru času, ktorý spolu strávime, aby sme sa nielen stretli, ale skutočne spoznali, zblížili, spriatelili, naučili sa spoločne žiť, spoločne kráčať, milovať jeden druhého a deliť sa, stali sa navzájom blízki, drahí jeden druhému - tak, ako farnosť hovorí Písmo: *"Zmýšľajte rovnako, rovnako milujte, buďte jedna duša a jedna myseľ! Nerobte nič z nevráživosti ani pre mármu slávu, ale v pokore pokladajte jeden druhého za vyššieho. Nech nik nehľadá iba na svoje vlastné záujmy, ale aj na záujmy iných. Neste si vzájomne bremená, a tak naplníte Kristov zákon."* (Flp 2, 2-4; Gal 6, 2).

Psychológovia vysvetľujú, že takéto skutočne hlboké vzťahy spoločenstva (a to je podstata synodalít, spoločenstva a spoluúčasť všetkých na jeho živote a živote jeho členov) dokážeme vytvoriť - ak odrátame vlastnú rodinu - s dvanástimi, najviac asi pätnástimi ďalšími ľuďmi. Nemáme totiž dostatok času, aby sme ho takto trávil a zblížili sa s desiatkami, už vôbec nie stovkami či tisíckami ľudí. Preto mal Ježiš Dvanástich. Boli aj ostatní, ale ten skutočne blízky a úzky vzťah mal len s dvanástimi ľuďmi. Dokonca sa hovorí, že ideálny počet je osem ľudí - aj preto napríklad *skautská družina* či *družstvo* v armáde (alebo v starovekej rímskej armáde *contubernium*, muži, ktorí zdieľali jeden stan,

varili si spoločné jedlo a v boji boli zodpovední jeden za druhého) majú zvyčajne osem členov. Menej je málo, viac je už priveľa.

To je dôvod, prečo aj farnosť je definovaná ako *spoločenstvo malých spoločenstiev*, tvorených práve tými ôsmimi, desiatimi, najviac ak dvanástimi - pätnástimi ľuďmi. Na jednej strane farnosť, dokonca ja naša, je príliš veľká na to, aby sme dokázali so všetkými mať takýto dôverný vzťah a so všetkými sa takto do hĺbky poznať a zdieľať. Na druhej strane - potrebujeme sa to niekde a nejako naučiť. Preto medzi sebou vytvárame takéto malé spoločenstvá - či už *farské evanjelizačné bunky*, alebo založené na inej spiritualite, napríklad *Koinonie Ján Krstiteľ*, *Komunity blahoslavenstiev*, *Komunity Emanuel* a ďalších - aby sme sa v nich, v malom, naučili takto žiť.

Dôležité potom je, aby existovala štruktúra, ktorá zabezpečí, že tieto malé spoločenstvá nebudú žiť každé samo a na vlastnú päsť, ale budú súčasťou onej „päťdesiatky“, čiže farnosť a v nej budú presne takýmto spoločenstvom spoločenstiev, organizmom tvoreným týmito spoločenstvami. A potom farnosť takto dekanát („stotina“) a dekanáty diecézne spoločenstvo (oná Mojžišova „tisícka“) – a tie dohromady Cirkve, Nový Izrael.

Bez tejto štruktúry, bez toho, aby vo farnosti boli takéto malé spoločenstvá a bez toho, aby boli medzi sebou touto štruktúrou účinne prepojené, bez toho, aby medzi sebou komunikovali, aby medzi nimi navzájom, smerom k farárovi a farským radám a zase od nich k nim tiekli informácie, nie sú skutočné spoločenstvo a teda ani spoluúčasť a teda ani synodalita možná.

UVAŽUJEME:

Budúci týždeň budeme mať namiesto katechézy tretiu synodálnu debatu. Pouvažujte, prosím a skúste odpovedať:

- Ako môžeme tieto štruktúry v našej farnosti vytvoriť? Čo nám k tomu chýba, čo naopak už máme, čo potrebujeme vytvoriť? Ako by to bolo možné?
- Ako napomôcť farnosti byť aj po organizačnej stránke a stránke zrelosti tímom na úrovni najmenej konzultačnej, ideálne delegačnej?
- Ako napomôcť lídom (vrátane farára) byť *lídmami* 5. úrovne?